

PONOVNO OKUPLJANJE IZBEGLIČKIH PORODICA (1983)

I. UVOD

1. Okolnosti pod kojima izbeglice napuštaju svoju zemlju porekla često uključuju razdvajanje porodica. Takvo razdvajanje uvek prouzrokuje tegobe a često i tragične posledice. Takođe može da stvori ozbiljne prepreke za integrisanje izbeglice u novoj domovini. Vođeni i humanitarnim i praktičnim razlozima, i shodno svojoj odgovornosti u skladu sa Statutom Komesarijata da pruža pomoć kroz mere koje bi unapredile situaciju izbeglica i olakšale njihovu asimilaciju u nove nacionalne zajednice, UNHCR je od samog svog osnivanja težio da obezbedi ponovno okupljanje razdvojenih izbegličkih porodica.

2. Pozicija Komesarijata se ovom odlukom redefiniše u smislu tipova ponovnog okupljanja porodica koje pomaže UNHCR, kategorija osoba koje su kvalifikovane za pružanje pomoći, kao i akcije koje preduzima Centrala UNHCR-a, preko svojih predstavništava, kao i preko samih izbeglica radi postizanja ponovnog okupljanja izbegličkih porodica u različitim okolnostima.

II. PRINCIP JEDINSTVA PORODICE

3. Akcije visokog komesara u promovisanju jedinstva porodice podržavaju ovaj princip, koji je postavljen u Opštoj deklaraciji o ljudskim pravima iz 1948. godine i Sporazumu Ujedinjenih nacija o ljudskim i političkim pravima iz 1966. godine, da je „porodica prirodna i osnovna grupna jedinica društva i ima pravo zaštite od strane društva i države.“ Konferencija opunomoćenih ambasadora, na kojoj je usvojena Konvencija Ujedinjenih nacija 1951. godine u pogledu statusa izbeglica, priznala je važnost ovog principa izbeglicama kada je dozvolila, svojom poslednjom odlukom, sledeće preporuke:

„Konferencija,

Uzimajući u obzir da jedinstvo porodice, prirodne i osnovne grupne jedinice društva, predstavlja osnovno pravo izbeglice, i da, ako je takvo jedinstvo konstantno ugroženo; i

Primećujući sa zadovoljstvom da su, prema zvaničnom komentaru *Ad hoc* komiteta za apartide i slične probleme (E/1618, str. 40), prava data izbeglici proširena i na članove porodice,

Preporučuje vladama da preduzmu neophodne mere radi zaštite izbegličkih porodica, posebno u cilju:

(1) da se obezbedi održavanje jedinstva izbegličke porodice posebno u slučajevima gde je glava porodice ispunio neophodne uslove da bude primljen u određenu zemlju,

(2) da se zaštite izbeglice koje su maloletne, a posebno deca bez pratnje i devojčice, sa posebnim osvrtnom na starateljstvo i usvajanje.“

4. Izvršni komitet Programa visokog komesara je na svojoj 28-oj sednici (1977. god.) i 32-oj (1981. god.) razmatrao predmet ponovnog okupljanja razdvojenih izbegličkih porodica i usvojio zaključke koji su dati u Aneksu I. Posebna pažnja je data Zaključku br. 24, (1981. god.), stav 6 (odsustvo dokumentarnog dokaza o braku i srodstvu), stav 7 (maloletnici bez pratnje), stav 8 (jednoobrazan status za sve članove porodice), i stav 9 (posebna pomoć da bi se dozvolilo ponovno okupljanje).

III. TIPOVI PONOVOG OKUPLJANJA PORODICE KOJE PROMOVIŠE UNHCR

5. U skladu sa gore pomenutim principima, sledeći tipovi porodičnog objedinjavanja imaju podršku UNHCR-a:

(a) **Ponovno okupljanje „nukleusa porodice“**, koji sačinjavaju muž i žena i njihova izdržavana deca. Postoji virtualno univerzalni konsenzus u međunarodnoj zajednici u pogledu potrebe da se članovi nukleusa porodice ponovo ujedine. Sledeće tačke treba razmatrati u vezi s tim:

(i) *Muž i žena*. Pored legalno venčanih supružnika, parovi koji su zapravo vereni, a koji su ušli u uobičajeni brak, ili su živeli kao muž i žena duže vremena mogu se smatrati kvalifikovanim da dobiju pomoć UNHCR-a. Isto u principu važi za supružnike u poligamnom braku ako je taj brak validno sklopljen u zemlji porekla. S druge strane, otuđeni supružnici koji nemaju nameru da žive u porodičnoj jedinici u zemlji azila obično nisu adekvatni za pomoć UNHCR-a oko ponovnog objedinjenja supružnika, ali se međutim mogu kvalifikovati za ponovno sjedinjenje sa decom.

(ii) *Roditelji i deca.* Iako neke zemlje azila prave razliku između maloletne dece i onih koji su postali punoletni, UNHCR vodi politiku promovisanja ponovnog objedinjavanja dece bar sa onim izdržanim članovima porodice, vanbračanom decom, nezavisno od godina, koji su živeli sa roditeljima u zemlji njihovog porekla.

(iii) **Ponovno objedinjavanje maloletne dece bez pratnje sa njihovim roditeljima i braćom i sestrama.** Maloletno dete bez pratnje trebalo bi da se ponovo objedini što je pre moguće sa svojim roditeljima ili starateljima kao i sa braćom i sestrama. Ako je maloletnik prvi stigao u zemlju azila, princip porodičnog jedinstva zahteva da se maloletnikovom najbližem rođaku dozvoli da se pridruži maloletniku u toj zemlji osim ako postoji razlog da se u određenim okolnostima maloletnik pridruži rođaku u nekoj drugoj zemlji. Zbog posebnih potreba dece za stabilnom porodičnom atmosferom, ponovno objedinjavanje maloletnika bez pratnje sa porodicom, kada god da je to moguće, trebalo bi tretirati kao urgentno pitanje. Svako neopravdano kašnjenje biće prijavljeno Centrali (vidi str. 12, o ulaženju u trag članovima porodice).¹

(b) *Ponovno objedinjavanje sa ostalim izdržanim članovima porodične jedinice.* Stav je UNHCR-a da ponovno objedinjavanje sledećih kategorija osoba od posebnog značaja mora da ispunjava princip porodičnog jedinstva:

(i) *Roditelji koje izdržavaju izbeglice odrasle osobe.* Humanitarno i ekonomsko razmatranje govori u korist ponovnog objedinjavanja zavisnih roditelja koji su prvobitno živeli sa izbeglicom ili izbegličkom porodicom, ili bi na drugi način bili ostavljeni sami ili siromašni.

(ii) *Ostali izdržavani rođaci.* Tamo gde ima osoba kao što su braća, sestre, tetke, rođaci itd. koji su samci a žive sa porodicom kao izdržavani članovi u zemlji porekla, ili tamo gde je situacija naknadno promenjena na taj način (npr. usled smrti supružnika, roditelja ili hranioca) da oni postanu zavisni od članova izbegličke porodice u zemlji azila, njih bi takođe trebalo smatrati pogodnima za ponovno objedinjavanje.

(iii) *Ostali izdržavani članovi porodične jedinice.* Nekada porodice uzmu pod svoj krov i staraju se o osobi za koju nisu vezani, kao npr. za prijatelje ili usvojenu decu, sa kojima u stvari nisu u krvnom srodstvu. Ako su takve osobe u istoj situaciji kao rođaci gorepomenuti u tački (ii), trebalo bi ih smatrati kvalifikovanim za dobijanje pomoći od strane UNHCR-a oko ponovnog objedinjavanja.

Treba, međutim, biti oprezan kod ranije provere prave situacije takvih osoba.

(c) *Drugi rođaci kojima je potrebno preseljenje.* U nekim kulturama, osnovna porodična jedinica takođe uključuje dede i babe, praukuke, braću i sestre koji su oženjeni tj. udate. Nije politika Komesarijata da aktivno unapređuje ponovno objedinjavanje članova proširene porodice ili drugih rođaka koji još žive u zemlji porekla osim ako ne spadaju u kategoriju osoba gore definisanih u odeljcima (a) i (b). S druge strane, UNHCR daje snažnu podršku državama da usvoje široke i fleksibilne kriterijume „ponovnog okupljanja porodice“ u pogledu odabira izbeglica za preseljenje iz zemalja privremenog boravka. Treba uložiti napore da bi se očuvao integritet porodičnih grupa u toku preseljenja i treba podstaći prijem izbeglica kojima je potrebno preseljenje u zemlje u kojima imaju rođake ili neke druge lične veze.

IV. OSOBE KVALIFIKOVANE ZA PRIMANJE POMOĆI UNHCR-a OKO PORODIČNOG OKUPLJANJA

6. UNHCR unapređuje i pomaže ponovno okupljanje porodica osoba van njihovih zemalja porekla koji su izbeglice u značenju stavova 6. i 7. Statuta UNHCR-a ili u značenju člana 1. Konvencije Ujedinjenih nacija iz 1951. godine i Protokola o statusu izbeglica iz 1967. godine. Uz to, visoki komesar može da proširi pomoć i na raseljena lica van njihove zemlje porekla za koje se smatra da su za njega od važnosti na osnovu rezolucija Generalne skupštine UN-a (vidi IOM/35/81 – BOM/30/81 od 11. maja 1981. god. i BOM/49/81 od 5. avgusta 1981. god.). Treba primetiti da je, osim u pojedinim posebnim programima,² kvalifikovanje za pomoć UNHCR-a oko ponovnog okupljanja porodica zasnovano na statusu članova porodice van zemlje porekla.

7. Status izbeglice podnosioca zahteva u zemljama koje su deo Konvencije iz 1951. godine i Protokola iz 1967. godine obično određuju vlasti tih zemalja. Negativno određenje, međutim, ne mora uvek nužno da se smatra obavezujućim za UNHCR, i u nekim okolnostima Komesarijat može da ima svoje određenje, u skladu sa Statutom UNHCR-a ili u skladu sa drugim relevantnim instrumenata. U zemljama koje nisu potpisnice Konvencije i Protokola, od ovlašćene kancelarije UNHCR-a će se tražiti da odredi status onih koji traže ponovno okupljanje porodice.

8. Što se tiče podnosilaca zahteva koji se ne smatraju izbeglicama po Konvenciji iz 1951. godine, niti po Protokolu iz 1967. a ni po Statutu UNHCR-a, već se na drugi način kvalifikuju za *osobe o kojima brine UNHCR*, visoki komesar će morati da odluči da li će, pod tim okolnostima, promocija porodičnog okupljanja biti poželjna i izvodljiva. Mogu, na primer, nastati problemi zbog masovnog priliva, koji će učiniti ponovno okupljanje porodice privremeno neprakti-

čnim. Trebalo bi stoga da predstavništva konsultuju Centralu o radnjama koje treba da uslede.

V. PRAKTIČNI ASPEKTI PORODIČNOG OKUPLJANJA

9. Situacije na terenu: Problem oko ponovnog okupljanja izbegličke porodice može da predstavlja jednu ili više sledećih situacija:

(a) **Jedan deo porodice je došao u zemlju trajnog nastanjenja, dok je ostatak porodice još uvek u zemlji porekla.** Ovo je uobičajena situacija u kojoj je pomoć UNHCR-a u pružanju pomoći pri porodičnom okupljanju garantovana. Može biti potrebno intervenisanje kod nadležnih vlasti kako bi se dobilo ovlašćenje za ulazak članova porodice u zemlju trajnog nastanjenja i za njihov odlazak iz zemlje porekla.

(b) **Jedan deo porodice je u zemlji privremenog azila – i stoga se još nije definitivno sredio – dok ostatak porodice još uvek živi u zemlji porekla.** U takvim slučajevima, s jedne strane postoji problem odlaska članova porodice iz zemlje porekla, dok s druge strane nijedan član porodice nije došao u zemlju trajnog boravišta. Zavisno od uslova u zemlji privremenog azila, u najvećem broju slučajeva nije moguće, u ovoj fazi, aktivno unapređivati ponovno okupljanje porodice. Predstavništva se savetuju da konsultuju Centralu UNHCR-a pre donošenja odluke o akcijama.

(c) **Jedan deo porodice je došao u zemlju stalnog boravišta dok se drugi deo porodice nalazi u zemlji privremenog azila.** Iako su u ovom slučaju svi članovi izbegličke porodice napustili zemlju porekla, ponovno okupljanje nekada još uvek predstavlja problem. Može se naići na teškoće ili kašnjenja pri prijemu preostalih članova porodice u zemlju trajnog boravišta, i intervencija UNHCR-a u tom pogledu je često nužna.

(d) **Članovi iste porodice su stigli u različite zemlje privremenog azila.** U takvim slučajevima, ponovno okupljanje porodice mora da se ostvari preseljenjem u istu zemlju trajnog azila. Ako se ne može očekivati preseljenje u bliskoj budućnosti, predstavništva UNHCR-a, tamo gde je to moguće, promovišu ponovno okupljanje članova porodice u jednoj od zemalja privremenog azila dok čekaju na trajno rešenje.

(e) **Članovi iste porodice su razdvojeni u različitim delovima iste zemlje privremenog azila.** Ovo se često javlja kada su izbeglice zatvorene u izbegličkim logorima u situaciji masivnog priliva. Trebalo bi da Komesarijat promoviše ponovno okupljanje članova porodice čim to bude izvodljivo.

(f) **Članovi porodice se nalaze u različitim zemljama trajnog nastanjenja.** Usled odsustva preciznih pravila koja se odnose na to koji deo porodice treba da se pridruži onom drugom, mogu nastati problemi ako vlasti zemalja nastanjenja odbiju da daju pravo ulaska jer je svaka zemlja mišljenja da bi okupljanje trebalo da se desi u drugoj zemlji. Nekada lična neslaganja između pojedinih članova porodice, posebno u pogledu uslova života ili mogućnosti zaposlenja, sprečavaju takve porodice da se ponovo okupe. Iako bi se od izdržanih članova porodice normalno očekivalo da produže u zemlju gde se nalazi glava porodice, drugo rešenje može biti prikladno pod određenim okolnostima, npr. tamo gde postoje loši izgledi za uspešnu integraciju porodice u toj zemlji, ili kada je porodica više povezana na nekom drugom mestu.

10. Vrste mera koje treba preduzeti:

(a) **Promovisanje usvajanja određene nacionalne politike.** Jedna od funkcija Visokog komesarijata u olakšavanju ponovnog okupljanja izbegličkih porodica jeste da dođe do sveopšte saradnje vlasti tih država kao i do usvajanja njihovih kriterijuma i mera koji dozvoljavaju takvo okupljanje. Taj zadatak koji je u toku odnosi se na postavljanje političke, pravne, administrativne i operativne osnove za glatko i regularno rešenje za slučajeve porodičnog okupljanja – to je uobičajen deo međunarodne pomoći koju pruža UNHCR. Tu pomoć moraju preduzeti *vis-à-vis* obe zemlje – azila i porekla. Pored promovisanja politike liberalnog prijema u zemljama azila, Komesarijat traži obezbeđivanje toga da se članovima porodice kad god je to moguće omogućiti pravni status i privilegije izbeglice (Aneks I, stav 8).

(b) **Samopomoć.** Kada se izbeglička porodica može sastati bez teškoća, u slučajevima gde je takvo okupljanje rutinski deo velike operacije preseljenja ili gde nema administrativnih i ekonomskih smetnji, aktivna intervencija UNHCR-a može biti zahtevana u pojedinačnim slučajevima. Mnoge izbegličke porodice se ponovo okupljaju same bez pomoći UNHCR-a. Politika je Komesarijata da ohrabruje članove rasturenih porodica da sami načine prve korake ka ponovnom okupljanju i da iniciraju neophodne formalnosti kada god je to moguće bez rizika po njih ili druge članove porodice. U tim slučajevima, uloga Komesarijata je ograničena na informisanje izbeglica o proceduri koju treba pratiti i nadgledanje procesa.

(c) **Pomoć UNHCR-a u pojedinačnim slučajevima.** U mnogim slučajevima, potrebna je pomoć UNHCR-a da di došlo do ponovnog okupljanja porodice. Izbeglicama može da bude potrebna pomoć UNHCR-a radi dobijanja ulaznih viza, izlaznih viza i putnih dokumenata, radi uređivanja i/ili finansiranja putovanja, ili radi olakšavanja pre-

seljenja ili ulaznja u trag članovima porodice, kako je opisano u narednim odeljcima. Treba primetiti da porodično okupljanje kakvo promovise UNHCR, a koje ima za cilj da bude stalne ili trajne prirode, članove izbegličke porodice koji žele da se spoje jedni s drugima samo privremeno ne kvalifikuje za pomoć UNHCR-a u tom pogledu.

(i) *Ulazne vize.* Izbeglicama koje borave u zemlji nastanjenja i koje žele da se ponovo spoje sa ostalim članovima porodice koji su još uvek u zemlji porekla ili nekoj trećoj zemlji – treba savetovati, u prvom slučaju, da se prijave nadležnim organima za dobijanje ulazne vize ili imigracionim vlastima. Ukoliko nastanu teškoće, ovlašćena kancelarija UNHCR-a može da interveniše kod vlade kako bi se dobila dozvola za takvo ponovno okupljanje porodice. Kancelarija UNHCR-a se može pozvati na relevantne međunarodne instrumente i na zaključke Izvršne komisije o toj temi (vidi odeljke 3. i 4. gore, i Aneks I).

Tamo gde zemlje daju ulaze po ispunjenju uslova koje izbeglica ne može da ispuni, ili odbijaju da odobre određenu vrstu porodičnog okupljanja, mogu nastati problemi koje treba prijaviti Centrali. Pošto je cilj trajno okupljanje izbegličke porodice, trebalo bi da Komesarijat obezbedi izdavanje vize od strane zemlje koja odobrava trajno boravište, ili treba na pravi način da obezbedi stalnu ili trajnu boravišnu dozvolu.

(ii) *Izlazne vize.* Tamo gde je uopšte izvodljivo bez rizika, članovi porodice u zemlji porekla treba da pokušaju da dobiju dozvolu da napuste zemlju. U mnogim slučajevima od njih se traži da podnesu formalan zahtev nadležnim organima. Međutim, često se dešava da intervencija UNHCR-a kod vlasti te zemlje bude takođe neophodna. Normalno, bilo kakvu intervenciju kod vlasti zemlje porekla treba da obavi Centrala, bolje nego lokalna kancelarija UNHCR-a. Osim ako ne postoji posebna utvrđena procedura, trebalo bi da Centrala preduzme dalje korake u ovoj stvari. Treba naglasiti da, iako Visoki komesar razmatra promovisanje porodičnog okupljanja kao najvažniji deo svoje međunarodne zaštitničke funkcije, i stoga čini svaki mogući napor da dobije dozvolu za odlazak članova izbegličkih porodica iz zemlje porekla – takve intervencije ostaju veoma delikatne prirode i nisu uvek uspešne.

(iii) *Putni dokumenti.* Kada nije izvodljivo da članovi porodice koriste pasoše koje je izdala zemlja njihovog porekla, neki drugi oblik putnih dokumenata će biti neophodan. U nekim slučajevima, zavisno od maršrute, načina putovanja i administrativnih zahteva zemalja, vlasti zemlje u koju se putuje mogu umesto vize izdati pismo koje može biti dovoljno. Često je međutim potreban formalniji putni dokument. Neke zemlje trajnog boravišta mogu da izdaju pasoš za strance. U zemljama potpisnicama Konvencije i/ili Protokola, sporazumni putni dokument može biti rešenje za one članove porodice koji se takođe kvalifikuju za status izbeglice. Tamo gde nije dostupan nijedan drugi putni dokument i gde je član porodice izvan zemlje porekla, može se dobiti putni dokument Međunarodnog komiteta Crvenog krsta. Trebalo bi konsultovati Centralu ukoliko je potrebna pomoć.

(iv) *Putni aranžmani.* Osim ako se putovanje ne sredi u okviru operacije preseljenja koja je u toku, organizacija i finansiranje putovanja članova porodice iz inostranstva jeste u principu trošak izbegličke porodice, a UNHCR pruža pomoć samo kada je to potrebno. Kada izbeglička porodica ne može da reši putne troškove i kada ne postoji nijedan drugi izvor finansiranja, UNHCR će, normalno, obezbediti sredstva i uraditi potrebne aranžmane. Lokalna kancelarija UNHCR-a mora prethodno da dobije dozvolu od Centrale u takvim slučajevima. Za većinu zemalja, putovanje kao i finansiranje sređuje Centrala UNHCR-a preko Međuvladinog komiteta za migracije (ICM). Ovo telo ima popuste na avionske karte i uz finansiranje od strane UNHCR, vlada i drugih izvora, rukovodi raznim putnim projektima, koji ponekad uključuju sheme pozajmica za putovanja. Trebalo bi da se putni aranžmani prave tek posle dobijanja neophodne ulazne vize.

(v) *Proces preseljenja.* Kada se članovi izbegličke porodice nalaze u jednoj ili više zemalja privremenog azila, može biti potrebno da lokalna kancelarija UNHCR-a u tim zemljama interveniše kako bi osigurala njihov prijem u istu zemlju nastanivanja u skladu sa principima o porodičnom okupljanju. Takva intervencija je često zahtevala sprečavanje odvajanja od usvojenog deteta, odraslog izdržavanog člana porodice, verenika/verenice ili drugih rođaka iz osnovne porodične jedinice. Pomoć Centrale može da se traži kada lokalne kancelarije UNHCR-a ne mogu da reše problem.

(vi) *Ulaženje u trag članovima porodice.* Kada se zna kretanje rođaka, može biti potrebna pomoć UNHCR-a u kako bi se potraga olakšala. Centralna agencija za traganje Međunarodnog komiteta Crvenog krsta i njeni nacionalni pandani posebno su stručni za ovu oblast i mogu da budu od pomoći. U nekim okolnostima može se pribeci upotrebi UNHCR-ovog velikog sistema podataka ili arhiva vlasti zemalja stanovanja. Iskustvo je međutim pokazalo da su naponi samih izbeglica, koji koriste svoje lične kontakte, često najefikasniji metod ulaženja u trag. Kada nastanu posebni problemi, kakvo je traganje za porodicama maloletnika bez pratnje nesvojevoljno odvojenih od roditelja, treba konsultovati Centralu.

11. Procedure: U tim pojedinačnim slučajevima koji zahtevaju posebnu pažnju i pomoć od strane UNHCR-a, treba razmotriti sledeće procedure:

(a) Trebalo bi tražiti od podnosioca zahteva za ponovno okupljanje porodice u zemlji nastanivanja da popuni formu-

lar "Zahtev za ponovno okupljanje sa izbegličkom porodicom" (Aneks II).

(b) Lokalni predstavnici treba da odrede:

- da li je podnosilac zahteva izbeglica prema primenjivim međunarodnim instrumentima ili prema Statutu Komesarijata, ili je osoba na drugi način kvalifikovana za pomoć UNHCR-a, ukoliko je prigodno pružanje pomoć za ponovno okupljanje porodice (treba konsultovati Centralu u slučaju sumnje),
- da li su preduzeti odgovarajući demarši da se dobije ulazna viza, izlazna viza i putni dokumenti za člana porodice o kome se radi, i da li je potrebna pratnja UNHCR-a u vezi s tim,
- gde se zahteva pomoć u finansiranju putovanja, da li su ostali izvori pomoći raspoloživi i da li finansijska situacija porodice može da posluži kao garant za angažovanje sredstava UNHCR-a kako bi se pokrili putni troškovi,
- da li je pomoć u putnim aranžmanima potrebna.

(c) Kada je potrebna akcija ili odobrenje Centrale, zahtev treba prebaciti Centrali sa odgovarajućom dokumentacijom, uključujući kopiju popunjenog formulara za ponovno okupljanje porodice.

(d) Gde se traži pomoć za putovanja, moraju se obezbediti detalji u pogledu ulaznih i izlaznih viza, putnih dokumenata i zahtevanih datuma putovanja. Sredstva UNHCR-a ne mogu da se predaju za putovanje radi ponovnog okupljanja porodice bez dozvole od Centrale. Lokalne kancelarije treba da pre davanja sredstava osiguraju da se neophodne vize i putni papiri dostave osobi koja je u pitanju. Putne aranžmane, kada god je to moguće, treba obavljati preko Međuvladinog komiteta za migracije kako bi se iskoristili popusti na karte.

12. Slučajevi ponovnog okupljanja porodica van nadležnosti UNHCR-a: Kancelarije UNHCR-a ponekad mogu da prime zahteve za pomoć za ponovno okupljanje porodica ili za putovanje osoba koje nisu kvalifikovane da prime pomoć, prema ustanovljenim kriterijumima i procedurama. Ovi zahtevi mogu da uključe osobe koje spadaju pod mandat Komesarijata, rođake koji ne spadaju u porodičnu jedinicu, ili članove porodice koji samo žele privremeno da posete izbegličku porodicu u zemlji azila. Oni se često pozivaju na završavanje formalnosti, dobijanje vize i putnih papira, ili čak na finansiranje putovanja. Kada se utvrdi da je zahtev van nadležnosti UNHCR-a, treba savetovati podnosiocu zahteva da UNHCR ne može da pomogne, i u prigodnim slučajevima treba se obratiti nadležnom državnom organu ili dobrovoljnoj agenciji.

Aneks I

A.

Izvršna komisija Programa UNHCR-a – 29. sednica (1977. godine)

ZAKLJUČCI KOJE JE USVOJILA IZVRŠNA KOMISIJA O MEĐUNARODNOJ ZAŠTITI IZBEGLICA³

Br. 9 (XXVIII): PORODIČNO OKUPLJANJE

Izvršna komisija,

- (a) podvukla je fundamentalan značaj principa porodičnog okupljanja;
- (b) ponovo je potvrdila koordinirajuću ulogu UNHCR-a sa ciljem unapređenja porodičnog okupljanja razdvojenih izbegličkih porodica kroz adekvatne intervencije sa vladama i sa međuvladinim i nevladinim organizacijama;
- (c) sa zadovoljstvom je primetila da su postignute neke mere napretka u pogledu ponovnog okupljanja razdvojenih izbegličkih porodica kroz napore koje UNHCR trenutno preduzima.

B.

Izvršna komisija Programa UNHCR-a – 32. sednica (1981. godina)

ZAKLJUČCI KOJE JE USVOJILA IZVRŠNA KOMISIJA O MEĐUNARODNOJ ZAŠTITI IZBEGLICA⁴

Br. 24 (XXXII): PORODIČNO OKUPLJANJE⁵

Izvršna komisija,

usvojila je sledeće zaključke o ponovnom okupljanju razdvojenih izbegličkih porodica:

1. U primeni ovog principa jedinstva porodice i zbog očiglednih humanitarnih razloga, treba učiniti svaki napor da se obezbedi ponovno okupljanje razdvojenih izbegličkih porodica.
2. Iz ovog razloga, poželjno je da zemlje azila i zemlje porekla podrže napore visokog komesara da se obezbedi ponovno okupljanje razdvojenih izbegličkih porodica bez najmanjeg odlaganja.
3. Generalno pozitivna kretanja u pogledu ponovnog okupljanja razdvojenih izbegličkih porodica jesu veoma dobrodošla, ali i dalje postoji jedan broj izraženih problema koji se moraju rešiti.
4. Priznato je pravo svakoga da napusti bilo koju zemlju, uključujući sopstvenu, pa bi zemlje porekla trebalo da olakšaju ponovno okupljanje porodica odobravanjem izlazne dozvole članovima izbegličke porodice kako bi im se omogućilo da se priključe izbeglici u inostranstvu.
5. Postoji nada da će zemlje azila primenjivati liberalne kriterijume prilikom identifikovanja onih članova porodica koji se mogu primiti sa ciljem unapređenja obuhvatnog ponovnog okupljanja porodice.
6. Pri odlučivanju o ponovnom objedinjavanju sa porodicom, nemanje dokumentovanih formalno validnih dokaza o braku i srodstvu dece ne bi trebalo *per se* smatrati kao smetnju.
7. Razdvajanje izbegličkih porodica je, u nekim regionima sveta, uzrokovalo porast veoma delikatnih problema u vezi sa maloletnicima bez pratnje. Treba načiniti svaki mogući napor kako bi se pronašli bliski rođaci maloletnika bez pratnje pre njihovog preseljenja. Napore radi pojašnjavanja njihove porodične situacije sa dovoljnom sigurnošću trebalo bi nastaviti nakon preseljenja. Takvi su napori od izuzetnog značaja pre usvajanja – koje znači raskid sa vezama prirodne porodice – o čemu se odlučuje.
8. Radi unapređivanja brze integracije izbegličkih porodica u zemlji u kojoj su nastanjene, bliskim članovima porodice bi u principu trebalo dozvoliti isti pravni status i pogodnosti koje su date glavi porodice koji je formalno priznat kao izbeglica.
9. U podesnim slučajevima, ponovno okupljanje porodice trebalo bi olakšati posebnim merama podrške glavi porodice tako da ekonomske i stambene teškoće u zemlji azila ne zadržavaju prekomerno izdavanje dozvole za ulazak članova porodice.

UNHCR

Ženeva,

jul 1983. godine

1 Drugi aspekti posebne odgovornosti visokog komesara da promoviše najbolji interes maloletne izbegle ili raseljene dece koja su bez pratnje – van su dometa ovog dokumenta i tom tematikom se bave posebni vodiči i beleške.

2 Od UNHCR-a se ponekad traži da sprovede posebne programe od kojih bi korist mogle imati i osobe koje ne spadaju u mandat UNHCR-a kojima je potrebna pomoć oko ponovnog okupljanja porodice. Jedan primer je Program organizovanog povratka (Orderly Departure Programme – ODP) iz Vijetnama, koji je bio tema IOM/23/79 - BOM/21/79 15. juna 1979. godine.

3 Sadržano u dokumentu Generalne skupštine Ujedinjenih nacija br. 12A A/32/12/Add.1.

4 Sadržano u dokumentu Generalne skupštine Ujedinjenih nacija br. 12A A/36/12/Add.1.

5 Zaključci koje je Izvršni odbor Programa visokog komesara odobrio u vezi sa preporukama potkomiteta u vezi sa međunarodnom zaštitom izbeglica.